

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
t.a.v. mw. H. Maagdenberg
afdeling Ruimte, Wonen en Bodem,
Postbus 90602,
2509 LP Den Haag.
windenergie@pzh.nl

Betreft: Zienswijze Startdocument planMER
Windenergielocatie No. 45 A12, De Balij

Zoetermeer, 07-01-2016

Geachte mevrouw Maagdenberg,

Hierbij dienen de volgende organisaties een zienswijze in betreffende de beoogde locatie no.45 in de Balij.

- **Vogelwerkgroep Zoetermeer**

Deze locatie ligt in ons werkgebied. Wij hebben in onze statuten de volgende doelstellingen vastgelegd:

Artikel 2; DOEL.

1. De vereniging heeft ten doel:

- het behoud en de verbetering van de vogelstand in Zoetermeer en omstreken;
- het vergroten van de belangstelling voor- en de kennis der natuur.

- **Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's Gravenhage en omstreken (AVN)**

De vereniging heeft als doel (samenvattend uit statuten): De Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage en omstreken zet zich in voor bescherming, behoud en zo mogelijk verbetering van natuur en het stedelijk landschap. AVN informeert publiek en politiek over de waarde van natuur en landschap. Zij volgt het doen en laten van de overheden in en om Den Haag kritisch en draagt bij aan het tot stand komen van beheers- en beleidsplannen.

De zienswijze betreft de volgende punten:

1. Procedure

Tot ons ongenoegen is de Vogelwerkgroep Zoetermeer niet op de hoogte gesteld van de voorliggende plannen. Pas in een zeer laat stadium bereikten ons via berichten over de beoogde locatie.

Wij dringen hierbij aan op een inspraaktraject, zoals dat naar wij vernamen wel in de andere betrokken gemeenten (Pijnacker/Nootdorp) heeft plaats gevonden.

Het verlengen van de periode tot indienen van een zienswijze met een kleine maand waarin ook nog een vakantieperiode valt, is volgens ons onvoldoende. Temeer omdat er geen informatietraject voor alle belanghebbenden en omwonenden aan vooraf is gegaan. Het op de valreep organiseren van een inloopavond op 5 januari, waarvoor wij als belanghebbende vereniging zelfs geen uitnodiging hebben ontvangen, zien wij niet als een behoorlijk informatietraject.

2. Draagvlak locatie

“De provincie wil belanghebbenden betrekken bij het proces rond het milieuonderzoek en de locatiekeuze”, lezen wij in uw “Rectificatie bekendmaking”. Uit niets blijkt dat de provincie zich aan deze stelling houdt. De manier zoals de procedure loopt is daar een voorbeeld van. Daarnaast zou het te verwachten zijn dat er eerst draagvlak is voor de locatie, voordat er een milieuonderzoek zal plaatsvinden. Er bereikten ons de laatste tijd diverse berichten van verontruste bewoners. Er is niet duidelijk geworden hoe de locatiekeuze heeft plaatsgevonden, en welke alternatieve locaties in ogenschouw genomen zijn waar een groter draagvlak voor te verwachten is. Zoals het er nu uitziet, is er geen draagvlak aangetoond bij de bewoners en gebruikers van het park voor de beoogde locatie. Er zijn bovendien ernstige bezwaren vanuit natuuroogpunt, die wij in de volgende punten zullen verduidelijken. Zeker 10-15 jaar geleden waren er ook plannen voor de plaatsing van enkele windturbines op deze locatie. Het toenmalige “Platform Groen” (waarin vertegenwoordigers van diverse natuur- en milieuorganisaties in Zoetermeer zitting hadden) heeft daar stelling tegen genomen vanwege de verstoring van vogels, met als gevolg dat de plaatsing niet is doorgegaan. De argumenten van destijds zijn alleen maar sterker geworden, omdat de nu beoogde windmolens hoger zijn en de Balij zich heeft ontwikkeld tot een aantrekkelijk gebied met veel natuurwaarden. De vertegenwoordiger van de Vogelwerkgroep Zoetermeer in de gebruikersgroep van de Balij van Staatsbosbeheer heeft enkele jaren geleden ook negatief geadviseerd over eventuele windmolens op die plaats. Wij begrijpen dat de provincie zich te houden heeft aan de opdracht nieuwe locaties te vinden voor windturbines volgens de “Afspraken windenergie Zuid-Holland”. Wij juichen het gebruik van alternatieve energiebronnen ook van harte toe. De locatie van windturbines is echter van groot belang.

3. Windturbines en vogels

We onderschrijven het standpunt van Vogelbescherming Nederland (zie http://www.vogelbescherming.nl/over_ons/standpunten/windenergie).

We citeren:

Probleem:

“Windmolens hebben verschillende effecten op vogels. Welke dat precies zijn hangt af van: de locatie, het aantal en de hoogte van de windmolens; de opstelling en de uitvoering van de windmolens; de periode (dag of nacht, de seizoenen); de weersomstandigheden. De effecten op vogels zijn onder te verdelen in directe sterfte, verlies van leefgebied en barrièrevorming. Zo kunnen vogels zich doodvliegen tegen de wieken of tegen de mast. Vooral ‘s nachts en bij slecht weer kunnen er slachtoffers vallen. Ook door luchtwervelingen achter de draaiende wieken kunnen vogels gewond raken of sterven. Daarnaast mijden veel vogels windmolens en de omgeving ervan. Daardoor worden die gebieden ongeschikt als

voedsel-, rust- of broedgebied. Dit effect treedt op bij bijvoorbeeld sommige soorten weidevogels en akkervogels. Verder kunnen door windmolenopstellingen barrières ontstaan. Hierdoor vliegen vogels op trek en vogels op weg van en naar de broed- of slaappleats om. Dat kost extra tijd en energie. Ze moeten daardoor extra eten terwijl er minder foerageertijd beschikbaar is. De effecten verschillen per vogelsoort. Vooral vogels met een lange levensduur die weinig jongen grootbrengen zijn kwetsbaar. Extra sterfte van een betrekkelijk klein aantal exemplaren door windmolens kan bij deze soorten (zoals purperreiger) leiden tot achteruitgang van de populatie. Ook vogels met een grote vleugelspanwijdte (zoals zwanen en zeearend) zijn kwetsbaar voor botsingen met windmolens.

Standpunt:

- *Vogelbescherming Nederland is voorstander van de toepassing van duurzame vormen van energieopwekking, en dus ook van windenergie.*
- *Vogelbescherming Nederland vindt dat windmolens uit voorzorg niet geplaatst mogen worden in de belangrijkste vogelgebieden en hun directe omgeving. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor vogels en de allerbeste weide- en akkervogelgebieden van Nederland.*
- *In de overgebleven gebieden zouden windmolens geplaatst kunnen worden, mits er geen belangrijke negatieve effecten op vogelpopulaties te verwachten zijn. Zijn deze negatieve effecten niet uit te sluiten dan dient er compensatie plaats te vinden, en wel vóór de realisatie van een windenergielocatie.”*

We verwijzen hierbij naar de “Nationale windmolensrisicokaart van Nederland” van Vogelbescherming Nederland.

<http://www.vogelbescherming.nl/index.cfm?act=files.download&ui=54AE8F76-E361-5CAF-A989E812B4AD6701>

(De kaart is gebaseerd op gegevens van diverse landelijke vogelmeetnetten en is een hulpmiddel bij de planologische afweging of en waar windmolens geplaatst kunnen worden. De kaarten geven aan waar bepaalde risico's kunnen optreden, en vormen daarmee een aanzet tot nader onderzoek. Ze zijn niet geschikt om de effecten op vogels van één specifieke planlocatie te beoordelen. Daarvoor moet ook rekening worden gehouden met de som van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen, in bovenregionaal, nationaal of zelfs internationaal verband).

Voorts verwijzen we naar het rapport van onderzoeksbureau Alterra: “Ecologische en natuurbeschermingsrechtelijke aspecten van windturbines op land”.

<http://webdocs.alterra.wur.nl/pdf/alterraRapporten/AlterraRapport1780.pdf>

Hierin staat onder andere vermeld dat vogels niet alleen direct slachtoffer kunnen worden door aanvaringen, maar ook indirect, vanwege biotoopverlies of het moeten uitwijken van de trekroute.

Windturbines geplaatst in of nabij gebieden waar geregeld grote aantallen vogels voedsel zoeken, broeden, rusten, doortrekken, verzamelen of overwinteren, en geplaatst in trekwegen (lokale trek, seizoenstrek) verhogen het aantal slachtoffers aanzienlijk.

4. Bezwaren locatie no. 45

Zoals uit vorig punt blijkt, zijn windturbines voor ons alleen bespreekbaar als niet op

voorhand al duidelijk is dat deze in belangrijke gebieden voor vogels gepland zijn. Er geldt een zorgplicht volgens de Flora en faunawet om vogels niet onnodig te storen. De beoogde locatie 45 is een zeer slechte keuze. Het getuigt niet van zorgvuldigheid dat deze locatie is uitgekozen. We lezen op de website van de Provincie Zuid-Holland dat deze locatie “in 2014 in een zienswijze bij de provincie is aangedragen”. Hierbij ontstaat de indruk dat er geen zorgvuldige afweging heeft plaats gevonden. We vragen u de argumenten openbaar te maken op grond waarvan u tot dit voorstel bent gekomen.

De Balij is onderdeel van de Groen-blauwe slinger, een belangrijke ecologische verbindingzone en een belangrijke vogeltrekroute. Hierin wordt nog steeds geïnvesteerd, gezien ontwikkelingen rond de Nieuwe Driemanspolder en de plannen voor een ecoduct over de A12. De ecologische verbindingzone loopt door het nationaal landschap het Groene Hart, het Land van Wijk en Wouden, het Buytenpark, Nieuwe Driemanspolder, Westerpark en de Balij. Het betreft bij Zoetermeer een smalle groene corridor tussen de stedelijke ontwikkeling door.

De beoogde locatie van de windturbines ligt middenin deze vogeltrekroute. De Vogelwerkgroep Zoetermeer heeft al jaren een trektelpost in het Buytenpark vanwege deze route en de vogelrijkdom in deze verbindingzone. Hierbij willen we ook wijzen op de jaarlijkse passage van de Kleine Rietgans. Kleine Rietganzen passeren in meestal 1 dag in het najaar vaak op rotorhoogte. In 2008 betrof het 1/3 van de toen in Nederland verblijvende populatie. Omdat de Kleine Rietgans jaarlijks over een zeer smalle trekbaan tussen Gaasterland en West-Vlaanderen vliegt, en in Zuid-Holland tussen Zoetermeer en Den Haag, zouden windturbines dwars op de trekroute hier vermeden moeten worden.

Zie <http://www.trektellen.org/species/trend/1/6/42/0>

De Scheg, onderdeel van de Balij, is een belangrijk broedgebied voor riet- en moerasvogels en rust- en foerageergebied voor trekvogels. Er worden jaarlijks broedvogeltellingen gedaan. Staatsbosbeheer krijgt de resultaten van deze tellingen te zien, en zou op de hoogte moeten zijn van de waarde van het gebied.

Bovendien vliegen vogels en specifiek roofvogels als buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk regelmatig tussen het Westerpark en de Balij heen en weer en komen dan de windmolens op hun route tegen.

5. Recreatie/beleving

De bovengenoemde natuurgebieden aan de westkant van Zoetermeer zijn belangrijk voor de recreatie en natuurbeleving. Recreanten en natuurliefhebbers genieten van hun fiets- en wandeltocht. Rust, stilte en uitzicht zijn belangrijke voorwaarden. Het geraas van het verkeer op de A12 vormt al een storende factor hierbij. Windturbines zijn beeldbepalend in het landschap en verstoren dit. Bovendien dragen zij negatief bij aan het omgevingsgeluid.

Resumerend vragen wij met deze zienswijze om:

1. Een volwaardig inspraaktraject voor inwoners en belanghebbende organisaties van de gemeente Zoetermeer.
2. Een heroverweging van de beoogde locatie. Schrappen van locatie 45, en een onderzoek naar alternatieve locaties waarvoor meer draagvlak bestaat, in samenspraak met belanghebbenden. Wij adviseren de oostzijde van Zoetermeer als

alternatieve locatie te onderzoeken. Hier bevinden zich de meeste bedrijfsterreinen en de grootschalige recreatie(minder bewoning). Hier stond ook de windmolen van Siemens.

3. Een natuurwaardenonderzoek voor de beoogde locaties.

Met vriendelijke groet,